

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Інститут післядипломної освіти та довузівської підготовки

Кафедра професійної освіти та інноваційних технологій

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛОГОПЕДІЯ З ПРАКТИКУМОМ

Освітня програма
«Спеціальна освіта»

Спеціалізація Логопедія

Спеціальність 016 Спеціальна освіта

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри професійної освіти
та інноваційних технологій
Протокол № 1 від “27” серпня 2020 р.

м. Івано-Франківськ – 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Логопедія з практикумом
Освітня програма	Спеціальна освіта
Спеціалізація (за наявності)	Логопедія
Спеціальність	016 Спеціальна освіта
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	основна
Курс / семестр	2/1
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 20 год. Семінарські заняття – 10 год. Самостійна робота – 90 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=190&id_cou=8130

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Мета: підготовка висококваліфікованих фахівців здатних розв'язувати складні задачі, практичні проблеми освіти дітей із особливими освітніми потребами, забезпечення професійної підготовки майбутнього логопеда.

Цілі:

- озброєння студентів теоретичними і практичними знаннями та навичками і формування професійні компетентності, що дозволить реалізовувати логопедичну допомогу дітям із особливими освітніми потребами та бути конкурентноспроможними фахівцями на ринку праці.
- засвоєння ключових положень сучасної логопедичної науки та практики;
- опанування студентами теоретико-методичними підходами до вивчення предмета, основними поняттями та термінологією;
- ознайомлення з класичними та інноваційними методами та прийомами в логопедії;
- формування уявлень про зміст професійної діяльності логопеда з різними категоріями дітей і дорослих;
- допомога студентам інтегруванні набутих знань із галузі медичних і психологічних дисциплін;
- формування вмінь проектувати та застосовувати теоретичні та практичні знання задля розвитку гармонійної особисті дітей із мовленнєвими порушеннями відповідно до положень Закону України «Про освіту»;
- сприяння засвоєнню методів, засобів, прийомів та форм корекційно-розвиткової роботи з дітьми;

- спонукання студентів до самоосвіти і самовдосконалення шляхом здобуття неформальних та інформальних (у тому числі в дистанційній формі) видів освіти, розвитку особистісних якостей майбутнього вчителя-логопеда, відповідального ставлення до виконання функціональних обов'язків відповідно до класифікатора професій.

Компетентності:

Обізнаність із теоретичними основами логопедії як науки, її історією, термінологічним полем та сучасними вітчизняними і закордонними тенденціями;

Уміння інтегрувати знання отриманих на медичних і психологічних предметах у процесі розробки практичних підходів;

Готовність використовувати набуті знання, вміння й навички в системі спеціальної та інклюзивної освіти дітей із особливими освітніми потребами;

Здатність реалізовувати новітні підходи у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами;

Здатність дотримуватись принципів логопедичної науки і практики, її методів, технологій, засобів і професійної етики;

Здатність працювати в команді, здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей із особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання;

Готовність до інноваційної діяльності, навчання упродовж життя, професійного вдосконалення.

Програмні результати навчання

Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач освіти дітей із ООП.

Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації логопедичної допомоги населенню.

Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією з логопедії та професійним дискурсом.

Організувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей із ООП, діагностико-консультативну діяльність.

Розуміти сучасні нейропсихологічні підходи до вивчення порушень мовленнєвого розвитку.

Знати теоретико-методологічні засади та тезаурус логопедії як науки;

Розуміти та застосовувати в подальшому на практиці міждисциплінарні зв'язки логопедії;

Володіти практичним інструментарієм з профілактики, діагностики, корекції та компенсації порушень мовлення в осіб із особливими освітніми потребами.

Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Модуль II. Класифікація порушень мовлення. Дислалія. Тема 1: Сучасні підходи до класифікації мовленнєвих порушень	Розуміти суть і значення класифікації порушень мовлення для практичної реалізації завдань логопедії як науки. Історія формування сучасних класифікацій: клінічний та психолого-педагогічний підходи. Міжнародна класифікація функціональних обмежень і соціальна модель класифікації порушеного розвитку.	Опрацювати тему в підручнику Логопедія
2.	Тема 2 : Клініко-педагогічна класифікація порушень мовлення	Медичний підхід до розуміння етіології, патогенезу та симптоматики порушень мовлення. Порушення усного та писемного мовлення. Порушення фонаційного оформлення мовлення. Структурно-семантичні порушення мовлення. Короткий огляд дислалії, дизартрії, ринолалії, дисфонії, брадилалії, тахілалії, заїкання, алалії, афазії.	Розробити таблицю з клініко-педагогічною класифікацією
3.	Тема 3: Порушення писемного мовлення. Дисграфія. Дислексія	Визначення дисграфії, причини, симптоматика. Аналізатори, що беруть участь в акті письма. Види помилок на письмі. Шляхи профілактики порушень письма у дітей. Визначення дислексії, причини, симптоматика. Аналізатори, що беруть участь в акті читання. Види помилок у процесі читання. Шляхи профілактики порушень читання у дітей	Переглянути і законспектувати відео-лекцію «Порушення писемного мовлення»
4.	Тема 4: Психолого-педагогічна класифікація порушень мовлення	Причини, що зумовили появу психолого-педагогічної класифікації. Порушення, що відносяться до порушень формування засобів спілкування. Короткий огляд ФНМ, ФФНМ, ЗНМ, НЗНМ. Заїкання як порушення використання засобів спілкування. Взаємообумовленість двох класифікацій.	Розробити таблицю з психолого-педагогічною класифікацією

5.	Тема 5: Фонетичний недорозвиток мовлення	Сутність, причини, симптоматика ФНМ. Види порушеної звуковимови. Характеристика звуків мовлення та анатомічні умови формування звуків відповідно до акустико-артикуляційних ознак рідної мови	Повторити тему: «Анатомо-фізіологічні механізми мовлення»
6.	Тема 6: Фонетико-фонематичний недорозвиток мовлення	Сутність, причини, симптоматика ФФНМ. Значення сформованості фонематичних процесів для засвоєння мовлення. Фонематичне сприймання. Фонематичний аналіз. Фонематичний синтез. Фонематична уява. Ієрархія формування в процесі онтогенезу.	Опрацювати підручник «Логопедія» за темою лекції
7.	Тема 7: Дислалія	Визначення, етіологія, симптоматика, патогенез. Класифікація дислалії. Форми дислалії. Функціональна дислалія, її форми відповідно до порушення психофізіологічного механізму. Органічна дислалія, її зумовленість порушеннями будови артикуляційного апарата. Види порушень звуковимови при дислалії	Підготуватись до семінарського заняття за темою
8.	Тема 8: Семінар. Класифікація дислалії	Проста і складна дислалія. Мономорфна та поліморфна дислалія. Функціональна та органічна дислалія. Акустико-фонематична, артикулярно-фонетична, акустико-фонетична.	
9.	Тема 9: Логопедичне обстеження при дислалії	Психолінгвістичний підхід та його значення для організації процедури обстеження. Мета, зміст та методика обстеження дитини з дислалією. Диференціальна діагностика: відмежування дислалії від вікових особливостей мовлення, мінімальних проявів дизартрії, інших мовленнєвих порушень.	Прослухати онлайн вебінар на тему : «Анамнез і логопедичне обстеження: від Адо Я». Підготуватись до семінарського заняття
10.	Тема 10: Семінар. Характеристики звуків мовлення та виявлення	Акустико-артикуляційні ознаки фонем української мови. Етапи обстеження за мовленнєвою карткою розвитку. Особливості збору анамнезу. Особливості обстеження артикуляційного апарата дитини та	

	порушень звуковимови у дітей	фонематичного слуху. Ігрові форми обстеження.	
11.	Тема 11: Стратегія та етапи роботи з дітьми із дислалією	Характеристика основних етапів роботи над звуковимовою при дислалії: 1. формування первинних вимовних умінь та навичок, 2. постановки звуків і 3. автоматизація, диференціація та введення у зв'язне мовлення. Принципи, зміст та методи логопедичної роботи, спрямованої на формування правильної вимови звуків. Структура логопедичних занять при дислалії. Використання вербального матеріалу, ігор, наочності, технічних засобів навчання, ритміки.	Виготовити альбоми з профілями для обстеження та корекції звуковимови.
12.	Тема 12 : Система логопедичного впливу при корекції дислалії	Зміст першого етапу роботи: розвиток дрібної моторики, розвиток мовленнєвого дихання, розвиток артикуляційної моторики, розвиток фонематичних процесів. Зміст другого етапу роботи: постановка звуків за наслідуванням, механічно і змішаним способом. Зміст третього етапу: автоматизація і диференціація звуків, введення у власне мовлення.	Переглянути та законспектувати он-лайн вебіари на теми: «Методика проведення артикуляційної гімнастики»; «Методика розвитку дрібної моторики»
13.	Тема 13 : Семінарсько-практичне. Розвиток дрібної та артикуляційної моторики	Взаємозв'язок у формуванні моторного оформлення мовлення та моторики пальців рук. Етапи роботи над розвитком ручного гнозо-праксису. Ігрові прийоми в процесі проведення артикуляційної гімнастики та вправ для розвитку дрібної моторики. Застосування нетрадиційних методів: казкотерапії, драматерапії, лялькотерапії, комп'ютерних ігор, природніх матеріалів та підручних засобів і продуктів харчування.	Переглянути та законспектувати он-лайн вебіари на теми: «Методика постановки мовленнєвого дихання»; «Методика постановки звуків»
14.	Тема 14 : Семінарсько-	План роботи над постановкою звука. Послідовність постановки звуків.	Підготувати дидактичні ігри

	практичне. Методика постановки звуків.	Підготовчі вправи. Способи постановки звуків раннього, середнього та пізнього онтогенезу. Нестандартні підходи до постановки звуків.	та вправи для роботи з дитиною над закріпленням правильної звуковимови
15.	Тема 15 : Семінарсько-практичне. Автоматизація та диференціація звуків у всіх видах мовлення	Автоматизація звуків ізольовано, в складах, чистомовках, словах, реченнях, віршах, зв'язному мовленні. Диференціація звуків ізольовано, в складах, чистомовках, словах, реченнях, віршах, зв'язному мовленні. Особливості підбору дидактичного матеріалу.	

4. Система оцінювання курсу (зразок)

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	10
Семінарське заняття	25
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	5
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції	1	3	1	2						1	2							10
Семінарські з-тя							5				5	5		5		5		25
Самостійна р-та															10			10
Індивідуальні завдання																5		5
Екзамен																	50	50
Всього за тиж-нь	1	4	1	4	1	4	1	4	1	4	1	8	1	10	1	4	50	100

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література:	
1. Гулько З.П., Шеремет М.К. Формування готовності дошкільників із загальним недорозвиненням мовлення до навчання в школі в умовах спеціального дошкільного закладу. Імідж сучасного педагога.	

- Всеукраїнський науково-практичний освітньо-популярний журнал. 2004. № 8-9. С.82-84 с.
2. Дислалія [навчальний посібник] Шеремет. М.К., Ревуцька О.В. К: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2009. 160с.
 3. Довідник учителя-логопеда. Авт.-упор. Лупінович С.М. Тернопіль: Мандрівець, 2008. 112 с.
 4. Логопедія: підручник. За ред. М. К. Шеремет. Вид. 5-те. К: Видавничий Дім «Слово», 2018. 856с.
 5. Тоцька Н.І. Фонетика української мови та її вивчення в початкових класах. К.: 1976.
 6. Савченко М.А. Методика виправлення вад вимови фонем у дітей. К.:1992. – 180 с.
 7. Лазарева І.А. Неврологічні основи логопедії: Навчально-методичний посібник для студентів дефектологічних спеціальностей. Луганськ, 2005.132с.

Додаткова література:

1. Виправлення вад мовлення: звуки Р, Р' : навч, посіб. Малярчук А.Я. К: Літера ЛТД, 2016. 104с. :іл
2. Виправлення вад мовлення: звуки Л, Л' : навч, посіб. Малярчук А.Я. К: Літера ЛТД, 2016. 88с. :іл
3. Виправлення вад мовлення: звуки К, Г,Х,Г : навч, посіб. Малярчук А.Я. К: Літера ЛТД, 2016. 64с. :іл
4. Виправлення вад мовлення: шиплячі звуки Щ, Ч, Ш, Ж : навч, посіб. Малярчук А.Я. К: Літера ЛТД, 2019. 128с. :іл
5. Виправлення вад мовлення: свистячі звуки С,З,Ц, ДЗ: навч, посіб. Малярчук А.Я. К: Літера ЛТД, 2016. 104с. :іл
6. Логопедія: Підручник для вищої школи. За ред. М. К. Шеремет. К.: «Слово», 2010. 376 с.
7. Рібцун Ю. В. Корекційна робота з розвитку мовлення дітей п'ятого року життя із фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення : програмно-методичний комплекс. К., 2012. 258 с.
8. Трофименко Л.І. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку із ЗНМ: Програмно-методичний комплекс. 2013. 108 с.

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра професійної освіти та інноваційних технологій м.Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57 каб. 104 тел. (0342) 54-12-35 https://kpoit.pnu.edu.ua kpoit@pnu.edu.ua
---------	---

Викладач (і) Гостьові лектори	Ленів Зоряна Павлівна, канд. пед. наук, доц
Контактна інформація викладача	lzoryana@ukr.net

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» ☐ Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ☐ Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ☐ Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ☐ Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ☐ Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять

	<p>регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. стор. 4.).</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
<p>Виконання завдання пізніше встановленого терміну</p>	<p>У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) стор. 4-5.</p> <p>Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
<p>Невідповідна поведінка під час заняття</p>	<p>Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» - ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
<p>Додаткові бали</p>	<p>Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань,</p>

	<p>попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу.</p> <p>Також за рішенням кафедри професійної освіти та інноваційних технологій студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) – стор. 3.</p>
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>

Викладач – доц. Ленів З. П.